

**ОБГРУНТУВАННЯ ВІДКРИТТЯ В АКАДЕМІЇ ПРАЦІ,
СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН І ТУРИЗМУ НАУКОВОЇ ШКОЛИ
З ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**

Розвиток громадянського суспільства в Україні в контексті євроінтеграції зумовлює необхідність перегляду наукових підходів до розуміння сучасних проблем усіх інститутів громадянського суспільства, серед яких одне з ключових місць посідають органи місцевого самоврядування та їх громади. Муніципальна реформа в Україні, яка вже сьогодні має відповідні результати, досі є незавершеною і потребує комплексу додаткових заходів. До таких заходів можна віднести наукове обґрунтування усіх змін до муніципального законодавства та вироблення ефективного механізму підготовки кадрів для роботи в органах місцевого самоврядування.

Зазначені вище заходи цілком можливо здійснювати в межах функціонування наукових шкіл з проблем розвитку місцевого самоврядування в Україні. На жаль, сьогодні науковці та практики розпорошені по різних установах і самостійно (подекуди безсистемно) здійснюють дослідження муніципальних відносин.

Прикладом досить успішної наукової роботи, пов'язаної з розробкою механізмів вдосконалення організації та функціонування місцевого самоврядування, можна вважати колектив науковців нашої Академії. Так, науково-педагогічні працівники Академії здійснюють системну наукову роботу щодо вдосконалення муніципальних відносин, про що свідчать списки їх наукових праць. До таких науковців можна віднести Кравченка В.В., Журавля Я.В., Потапенка С.А., Сухомлина В.Б., Циганчук Н.А., Качан Я.В., Писаренка В.П., Лахижу М.І., Настюка А.А., Шевченко С.М. та ін.

В Академії навчається більше 20-ти аспірантів, предметом дослідження яких є муніципальні правовідносини. Результатами функціонування фактично діючої наукової школи можна вважати успішні захисти дисертацій аспірантів. Зокрема, в Академії була створена спеціалізована вчена рада ДФ 26.888.001, на якій відбувся захист роботи аспіранта кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Потапенка С.А. на тему: «Проблеми реалізації повноважень органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад у сфері регулювання земельних відносин» (науковий керівник – Кравченко В.В.). Наші науковці постійно виступають опонентами та рецензентами багатьох дисертацій з проблематики місцевого самоврядування по всій Україні.

Окрім зазначеного, в Академії у 2024 році планується відновлення практики випуску свого періодичного видання – Вісника Академії. До 2016 року функціонувала версія цього видання під назвою «Серія право та державне управління», в якій систематично публікувалися наукові праці, пов'язані з проблематикою місцевого самоврядування та публічного управління на місцевому рівні. Повернення Вісника Академії до переліку фахових періодичних видань України має стати створенням важливої площадки для оприлюднення результатів наукових пошуків і вирішення проблематики місцевого самоврядування в Україні.

Наукова школа з проблем розвитку місцевого самоврядування, яка, по суті, вже функціонує в Академії, долучається не лише до наукового обґрунтування змін до муніципального законодавства, але й активно здійснює підготовку кадрів для роботи в органах місцевого самоврядування. Сьогодні Академія є одним із закладів вищої освіти України, який забезпечує підготовку фахівців з права, а також публічного управління та адміністрування за усіма можливими рівнями вищої освіти: бакалавр, магістр, доктор філософії (здійснюються набори навіть до докторантури). В межах освітніх програм передбачено велику кількість начальних дисциплін з місцевого самоврядування. Так, в АПСВТ

викладаються: Конституційне право, Конституційне право зарубіжних країн, Муніципальне право, Муніципальна правотворчість, Техніка проектування муніципально-правових актів, Територіальна організація влади в Україні, Публічна служба, Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні, Державна реєстрація нормативних актів місцевого самоврядування та ін. При цьому, на магістратурі зі спеціальності «Право» відкрита вибіркова складова освітньої програми з назвою «Муніципальний юрист». Усе це в сукупності дозволяє говорити про те, що Академія є освітнім осередком з підготовки кадрів для роботи в органах місцевого самоврядування.

Активна робота нашого колективу з громадами та органами місцевого самоврядування обумовлена ще й тим, що серед науковців Академії є депутати місцевих рад (зокрема, Потапенко С.А. – депутат Фурсівської сільської ради Білоцерківського району Київської області), а також вихідцями з асоціацій органів місцевого самоврядування (Кравченко В.В. – колишній заступник виконавчого директора Асоціації міст України).

Співпраця Академії з громадами здійснюється і за напрямком волонтерської діяльності. Науково-педагогічні працівники та здобувачі організовують системну допомогу громадам, які постраждали внаслідок воєнної агресії РФ проти України. Так, студентська рада юридичного факультету на чолі з Настею Морозовою через волонтера-викладача Циганчук Н.А. передають громадам Херсонщини, Донеччини одяг, їжу, предмети особистої гігієни тощо. Доказами цього є світлини Циганчук Н.А. в соціальній мережі Facebook. Окрім цього, такі здобувачі як Анна та Катерина Борисенки через ГО «Сила нашого роду» безпосередньо беруть участь у доставці волонтерської допомоги громадам Донеччини та Харківщини.

Також в Академії функціонує Юридична клініка «Феміда», до консультаційної групи якої входять 11 штатних викладачів-адвокатів з різних галузей права. Вони завжди готові надати первинну правову допомогу не лише окремим представникам громад, а й органам місцевого самоврядування.

Ключовим аргументом в необхідності відкриття в Академії наукової школи з проблем розвитку місцевого самоврядування є системне проведення ряду наукових заходів всеукраїнського масштабу. Так, фактична наукова школа з розвитку місцевого самоврядування за підтримки Проєкту USAID «ГОВЕРЛА» розвиває науково-практичну платформу для вироблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства про місцеве самоврядування. Починаючи з грудня 2021 року, двічі на рік, Академією зорганізовано серію заходів для здійснення досліджень і підготовки пропозицій у сфері муніципального права, а саме – III Всеукраїнський конкурс «Краща наукова праця з муніципального права» та VII Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості». Передувало цим заходам всеукраїнське опитування 700 громад-партнерів щодо виявлення основних проблем місцевого самоврядування.

За результатами Всеукраїнського конкурсу та VII Всеукраїнської науково-практичної конференції, проведених у серпні 2023 року, Академією спільно з Проєктом USAID «ГОВЕРЛА» було напрацьовано та узагальнено пропозиції щодо внесення змін до законодавства про місцеве самоврядування в Україні. Узагальнені пропозиції були направлені на розгляд Міністерству розвитку громад, територій та інфраструктури України та Комітету Верховної ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування.

Окрім цього, за результатами Конференції підготовлено та опубліковано тези доповідей VII Всеукраїнської науково-практичної конференції, в яких містяться обґрунтування і детальний опис пропозицій щодо внесення змін до муніципального законодавства.

Наша традиційна щорічна конференція стала візитівкою Академії в науці муніципального права, що дає усі шанси на розкриття в стінах Академії наукового потенціалу України, спрямованого на дослідження муніципальних відносин. Визнання наших можливостей на рівні таких партнерських

організацій як USAID та понад 700 громад усіх регіонів України свідчить про самодостатність академічної наукової школи з проблем розвитку місцевого самоврядування.

Підсумовуючи зазначене вище, можна констатувати про наявність достатніх підстав об'єктивно вважати, що в Академії наразі дійсно назріла необхідність визнання наукової школи з проблем розвитку місцевого самоврядування.